ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PHILIPPE LÉGER
της 13ης Δεκεμβρίου 1994 *

1. Τυγχάνει εφαρμογής μεταβατική διάταξη του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 επί μεταγενεστέρου κανονισμού ο οποίος τροποποιεί τον πρώτο [1];

2. Αυτό είναι κατ' ουσίαν το κύριο ερώτημα που υπέβαλε το Landessozialgericht Rheinland-Pfalz.

3. Επιβάλλεται, καταρχάς, η υπόμνηση σειράς αποφάσεων του Δικαστηρίου σας επ' ευκαιρία του sedes materiae άρθρου 73 του κανονισμού 1408/71.

4. Κατά την παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου, ο μισθωτός δικαιούται των οικογενειακών παροχών που προβλέπει η νομοθεσία του κράτους απασχολήσεώς του υπέρ των μελών της οικογενείας του που κατοικούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους αλλά λογίζονται ως κατοικούντα στο έδαφος του πρώτου.

5. Με την απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 1986 στην υπόθεση Pinna I [2] ακυρώθηκε η παράγραφος 2 του άρθρου, σύμφωνα με την οποία αποκλειόταν η χορήγηση των γαλλικών οικογενειακών παροχών στους υπαγομένους στη γαλλική νομοθεσία εργαζομένους, όσον αφορά τα μέλη των οικογενειών τους που κατοικούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Στην «εξ υπαρχής» αυτή ακυρότητα [3] αναγνωρίστηκε ex nunc αποτέλεσμα, πλην των περιπτώσεων των εργαζομένων που είχαν προσφύγει στη δικαιοσύνη ή υποβάλει διοικητική ένσταση με ανάλογο περιεχόμενο πριν από την ημερομηνία αυτή.

6. Με τη δεύτερη απόφαση της 2ας Μαρτίου 1989 στην υπόθεση Pinna [4], το Δικαστήριό σας έκρινε ότι, ενόσω το Συμβούλιο δεν θεσπίζει νέους κανόνες, σύμφωνα προς το άρθρο 51 της Συνθήκης ΕΟΚ, η αναγνώριση της ακυρότητας του άρθρου 73, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 συνεπάγεται τη γενίκευση της εφαρμογής του συστήματος καταβολής των οικογενειακών παροχών, όπως προβλέπει το άρθρο 73, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού.

7. Το άρθρο 60, παράγραφος 1, της Πράξεως Προσχωρήσεως του Βασιλείου της

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — Κανονισμός του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73).

2 — Υπόθεση 41/84, Συλλογή 1986, σ. 1.

3 — Απόφαση της 13ης Νοεμβρίου 1990 στην υπόθεση C-99/89, Yáñez-Campoy (Συλλογή 1990, σ. I-4097, σκέψη 18).

4 — Υπόθεση 359/87, Συλλογή 1989, σ. 585.

Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας στην Κοινότητα [5] καθιερώνει μεταβατικό καθεστώς που διέπει τα οικογενειακά επιδόματα υπέρ των Ισπανών εργαζομένων, οι οποίοι απασχολούνται σε άλλο κράτος μέλος πλην της Ισπανίας και τα μέλη της οικογενείας των οποίων κατοικούν στην Ισπανία, κατά τη διάρκεια ισχύος του οποίου το άρθρο 73, παράγραφος 1, δεν τυγχάνει εφαρμογής (επομένως, ο εργαζόμενος δεν μπορεί να αξιώσει τα οικογενειακά επιδόματα του κράτους απασχολήσεως). Το εν λόγω άρθρο προβλέπει ότι το καθεστώς αυτό καταργείται *από τη θέση σε ισχύ της ενιαίας λύσεως*, όπως προβλέπει το καταργηθέν άρθρο 99 [6] του κανονισμού 1408/71.

8. Τέλος, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η απόφαση στην υπόθεση Pinna I, το προαναφερθέν άρθρο 73 τροποποιήθηκε με το άρθρο 1, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3427/89 του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 1989 [7], το οποίο ορίζει ότι:

«*Μισθωτοί ή μη μισθωτοί, τα μέλη της οικογενείας των οποίων κατοικούν σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος*

Ο μισθωτός ή μη μισθωτός που υπάγεται στη νομοθεσία κράτους μέλους δικαιούται, για τα μέλη της οικογενείας του που κατοικούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, τις οικογενειακές παροχές που προβλέπονται από τη νομοθεσία του πρώτου, όπως θα συνέβαινε αν κατοικούσαν στο έδαφος του κράτους αυτού, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του παραρτήματος VI».

9. Ο εν λόγω κανονισμός καθιέρωσε «(...) ενιαία λύση για όλα τα κράτη μέλη στο πρόβλημα της καταβολής των οικογενειακών παροχών στα μέλη της οικογενείας που δεν διαμένουν στο έδαφος του αρμόδιου κράτους (...)» [8].

10. Κατά το άρθρο 3 αυτού, ο κανονισμός 3427/89 τέθηκε σε ισχύ την ημέρα της δημοσιεύσεώς του (ήτοι στις 16 Νοεμβρίου 1989) και εφαρμόζεται από τις 15 Ιανουαρίου 1986, ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως Pinna I, η οποία είχε ως συνέπεια τη γενίκευση του συστήματος καταβολής των οικογενειακών παροχών, όπως ορίζει το άρθρο 73, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71.

11. Με την απόφαση Yáñez-Campoy [9], η οποία εκδόθηκε στα πλαίσια υποθέσεως μη διεπομένης ratione temporis [10] από τον κανονισμό 3427/89, το Δικαστήριο έκρινε ότι η

5 — Πράξη για τους όρους προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και για τις προσαρμογές των συνθηκών (ΕΕ 1985, L 302, σ. 23).

6 — Το άρθρο «καταργήθηκε» με το άρθρο 1, σημείο 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3427/89 του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 1989, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας και του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 (ΕΕ 1989, L 331, σ. 1). Προβλεπόταν ότι: «Προ της 1ης Ιανουαρίου 1973, το Συμβούλιο επανεξετάζει, προτάσει της Επιτροπής, το σύνολο του προβλήματος της πληρωμής των οικογενειακών παροχών στα μέλη της οικογενείας που δεν κατοικούν στο έδαφος του αρμοδίου κράτους, για να επιτύχει ενιαία λύση για όλα τα κράτη μέλη.» Για την κωδικοποιημένη απόδοση του κανονισμού 1408/71, βλ. ΕΕ 1983, L 230, σ. 48.

7 — Προπαρατεθείς στην προηγούμενη υποσημείωση.

8 — Βλ. απόφαση 145, της 27ης Ιουνίου 1990, σχετικά με την καταβολή των καθυστερουμένων κοινωνικών παροχών που οφείλονται στους μη μισθωτούς εργαζομένους κατ' εφαρμογή των άρθρων 73 και 74 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 της διοικητικής επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων (ΕΕ 1991, L 235, σ. 1).

9 — Βλ. ανωτέρω υποσημείωση 3.

10 — Βλ. σκέψη 7 της αποφάσεως.

ενιαία αυτή λύση άρχισε να ισχύει με την απόφαση Pinna I [11], συνάγοντας εξ αυτού ότι οι Ισπανοί εργαζόμενοι μπορούσαν να επικαλεστούν το άρθρο 73, παράγραφος 1, και, συνακόλουθα, να αξιώσουν στο ακέραιο τα οικογενειακά επιδόματα του κράτους απασχολήσεώς τους, από την ημέρα δημοσιεύσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου. Επισημαίνω εν προκειμένω μια άστοχη διατύπωση στην απόφαση Yáñez-Campoy. Απότοκος της ab initio ακυρώσεως του άρθρου 73, παράγραφος 2, η ενιαία λύση ισχύει από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1408/71 και, συνακόλουθα, όσον αφορά τους Ισπανούς, από 1ης Ιανουαρίου 1986, ημερομηνίας ενάρξεως ισχύος του κανονισμού στο ισπανικό έδαφος. Πάντως, το Δικαστήριο περιόρισε *τη δυνατότητα επικλήσεως* του άρθρου 73 στην ημερομηνία δημοσιεύσεως της αποφάσεως Pinna I, ήτοι στις 15 Ιανουαρίου 1986, υπό την επιφύλαξη των αιτήσεων που υποβλήθηκαν πριν από την εν λόγω ημερομηνία.

12. Επομένως, είναι δεδομένο ότι ο Ισπανός εργαζόμενος σε κράτος μέλος πλην της Ισπανίας η οικογένεια του οποίου κατοικεί στο εν λόγω κράτος μέλος απολαύει δικαιώματος εισπράξεως οικογενειακών παροχών που καταβάλλει το κράτος απασχολήσεώς του, από τις 15 Ιανουαρίου 1986, δυνάμει του άρθρου 3 του κανονισμού 3427/89 ή της αποφάσεως Yáñez-Campoy.

13. Παραμένει ένα ερώτημα επί του οποίου ο κανονισμός αυτός δεν δίδει απάντηση: εντός ποιας προθεσμίας ο ασφαλισμένος υποβάλλει την αίτησή του για καταβολή των καθυστερουμένων ποσών; Ποιος είναι ο χρόνος παραγραφής του δικαιώματός του;

11 — Βλ. ανωτέρω υποσημείωση 2.

14. Πρόκειται για ζήτημα κλειδί που τίθεται στα πλαίσια της παρούσας υποθέσεως, η πραγματική αλληλουχία της οποίας έχει ως εξής.

15. Ο Alonso-Pérez, Ισπανός, εφεσείων στην κύρια δίκη, εργάζεται ως μισθωτός στη Γερμανία από το 1970 [12]. Η σύζυγος και οι δύο θυγατέρες του ζουν στην Ισπανία.

16. Στις 12 Ιουλίου 1989 το Arbeitsamt Koblenz του χορηγεί [13] οικογενειακά επιδόματα, καλύπτοντας αναδρομικώς τους έξι μήνες που προηγήθηκαν της αιτήσεώς του (ήτοι από τον Οκτώβριο του 1989), κατ' εφαρμογή του άρθρου 9, παράγραφος 2, του Bundeskindergeldgesetz.

17. Στις 27 Μαΐου 1991 ο Alonso-Pérez υποβάλλει νέα αίτηση προκειμένου να εισπράξει τα καθυστερούμενα ποσά των οικογενειακών επιδομάτων για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1986 έως 30 Σεπτεμβρίου 1988, δυνάμει του άρθρου 1, σημείο 1, του ισχύοντος ratione temporis κανονισμού 3427/89.

18. Ο ανωτέρω κανονισμός δεν περιλαμβάνει διάταξη περιορίζουσα τον χρόνο εντός του οποίου ο ασφαλισμένος μπορεί να

12 — Βλ. τις παρατηρήσεις του εφεσείοντος της κύριας δίκης, σ. 1.

13 — Ξοτερα από αίτηση που υπέβαλε τον Απρίλιο του 1989.

αξιώσει την καταβολή των καθυστερουμένων ποσών οικογενειακών επιδομάτων, χρόνου αρχομένου από της ημερομηνίας κτήσεως των νέων δικαιωμάτων του.

19. Ο εφεσείων της κυρίας δίκης υποστηρίζει ότι το νομικό αυτό κενό πληρούται κατ' ανάγκη από το άρθρο 94, παράγραφος 6, του κανονισμού 1408/71, το οποίο εφαρμόζεται κατ' αναλογία και το οποίο ορίζει προθεσμία δύο ετών. Η εν λόγω προθεσμία αρχίζει να τρέχει από τις 16 Νοεμβρίου 1989, ημερομηνία δημοσιεύσεως του κανονισμού 3427/89, ή, άλλως, από τις 13 Νοεμβρίου 1990, ημερομηνία δημοσιεύσεως της προαναφερθείσας αποφάσεως Yáñez-Campoy.

20. Η αξίωση καταβολής των καθυστερουμένων ποσών οικογενειακών επιδομάτων για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1986 έως 30ής Σεπτεμβρίου 1988 απορρίφθηκε από το Bundesanstalt für Arbeit, η απόφαση του οποίου επικυρώθηκε στις 15 Οκτωβρίου 1992 από το Sozialgericht Koblenz. Επιληφθέν εφέσεως του Alonso-Pérez, το Landessozialgericht Rheinland-Pfalz υπέβαλε στο Δικαστήριό σας το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Ερωτάται αν μπορεί να θεμελιωθεί στο άρθρο 1, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3427/89 (...) δικαίωμα λήψεως οικογενειακών επιδομάτων για χρονικά διαστήματα προγενέστερα της υποβολής αιτήσεως χορηγήσεώς τους, και συγκεκριμένα ερωτάται αν υφίσταται τέτοιο δικαίωμα από τον Ιανουάριο του 1986 και για τα τέκνα εργαζομένων τα οποία κατοικούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, εφόσον η αίτηση χορηγήσεως οικογενειακών επιδομάτων υποβλήθηκε πριν από τις 16 Νοεμβρίου 1991;»

21. Το ερώτημα αυτό διακρίνεται σε δύο επί μέρους ερωτήματα που απαιτούν προσεκτικό διαχωρισμό.

22. Το πρώτο αφορά την αναδρομικότητα της αιτήσεως λήψεως των καθυστερουμένων ποσών οικογενειακών επιδομάτων. Επιλύθηκε με τον κανονισμό 3427/89, καθώς και με την απόφαση Yáñez-Campoy, βάσει των οποίων καθορίσθηκε ως χρονικό όριο της αναδρομικότητας των σχετικών αιτήσεων η 15η Ιανουαρίου 1986, ημερομηνία ενάρξεως εφαρμογής [14] της ενιαίας λύσεως, όπως προβλέπει το άρθρο 99 του κανονισμού 1408/71.

23. Προ της ημερομηνίας αυτής ο Ισπανός υπήκοος δεν διέθετε άλλα δικαιώματα πλην εκείνων που του αναγνώριζε η γερμανοισπανική σύμβαση κοινωνικής ασφαλίσεως της 4ης Δεκεμβρίου 1973.

24. Το δεύτερο ερώτημα είναι πολύ λεπτότερο: ποιος είναι ο χρόνος παραγραφής του δικαιώματος του ασφαλισμένου να υποβάλει την αίτησή του για καταβολή των καθυστερουμένων ποσών; Εντός ποιας προθεσμίας εκπίπτει του δικαιώματός του να ασκήσει συναφώς αγωγή;

25. Πρόκειται, λοιπόν, όχι τόσο για το χρονικό όριο αναδρομικότητας όσο για τον χρόνο εντός του οποίου ο ενδιαφερόμενος μπορεί να διεκδικήσει νομίμως το δικαίωμά του.

14 — Βλ. ανωτέρω, σημεία 7 επ.

26. Το άρθρο 94, παράγραφοι 4 και 6, του κανονισμού 1408/71 ορίζει:

«4) Κάθε παροχή η οποία δεν έχει εκκαθαριστεί ή έχει ανασταλεί λόγω της ιθαγενείας ή της κατοικίας του ενδιαφερομένου εκκαθαρίζεται ή επαναφέρεται κατόπιν αιτήσεως αυτού από 1ης Οκτωβρίου 1972 ή από την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του παρόντος κανονισμού στο έδαφος του ενδιαφερομένου κράτους μέλους, υπό την επιφύλαξη ότι τα προηγουμένως εκκαθαρισθέντα δικαιώματα δεν ρυθμίστηκαν δι' εφάπαξ καταβολής.

(...)

6) Αν η αίτηση που αναφέρεται στην παράγραφο 4 ή στην παράγραφο 5 υποβληθεί εντός δύο ετών από 1ης Οκτωβρίου 1992 ή από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού στο έδαφος του ενδιαφερομένου κράτους μέλους [15], τα δικαιώματα που γεννώνται δυνάμει του κανονισμού αυτού αποκτώνται από την ημερομηνία αυτή, χωρίς να είναι δυνατόν να αντιταχθούν στους ενδιαφερομένους οι διατάξεις της νομοθεσίας κράτους μέλους περί εκπτώσεως ή παραγραφής δικαιωμάτων.»

27. Από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 2 [16] και του άρθρου 60 της πράξεως σχετικά με τους όρους προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και για τις προσαρμογές των συνθηκών [17], καθώς και του άρθρου 2, παράγραφος 2, της αποφάσεως του Συμβουλίου της 11ης Ιουνίου 1985 [18], ο κανονισμός 1408/71 άρχισε να ισχύει μερικώς στο ισπανικό έδαφος από 1ης Ιανουαρίου 1986. Το άρθρο 94, παράγραφος 6, δεν αποτελεί εξαίρεση συναφώς.

28. Η αίτηση αναγνωρίσεως των γεγεννημένων δυνάμει του κανονισμού δικαιωμάτων έπρεπε να υποβληθεί εντός δύο ετών από 1ης Οκτωβρίου 1972 για τα αρχικά κράτη μέλη της Κοινότητας. Ομοίως, η αυτή αίτηση έπρεπε να υποβληθεί εντός δύο ετών από 1ης Ιανουαρίου 1986, όσον αφορά το Βασίλειο της Ισπανίας.

29. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, δυνάμει του άρθρου αυτού, οι Ισπανοί είχαν το δικαίωμα επί δύο έτη, αρχόμενα από 1ης Ιανουαρίου 1986, να κινηθούν προκειμένου να επιτύχουν την εκκαθάριση ή την αναθεώρηση των δικαιωμάτων τους, *λαμβανομένων υπόψη των νέων δικαιωμάτων που αναγνωρίζει ο κανονισμός 1408/71.*

15 — Η περίοδος αυτή προστέθηκε στην αρχική απόδοση της διατάξεως [η οποία όριζε: «(...) εντός προθεσμίας δύο ετών από την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του παρόντος κανονισμού»] επ' ευκαιρία της προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας (βλ. πράξη σχετικά με τους όρους προσχωρήσεως και τις προσαρμογές των συνθηκών, παράρτημα I, ΙΟ 1972, L 73, σ. 14, 106).

16 — Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι: «Από την προσχώρηση, οι διατάξεις των αρχικών συνθηκών και οι πράξεις των οργάνων των κοινοτήτων πριν από την προσχώρηση δεσμεύουν τα νέα κράτη μέλη και εφαρμόζονται σε αυτά με τους όρους που προβλέπονται στις συνθήκες αυτές και την παρούσα πράξη.»

17 — Πράξη επισυναφθείσα στη συνθήκη προσχωρήσεως, η οποία υπογράφηκε στις 12 Ιουνίου 1985 (ΕΕ 1985, L 302, σ. 9).

18 — Απόφαση για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΕ 1985, L 302, σ. 5). Κατά το άρθρο αυτό, η προσχώρηση παράγει έννομα αποτελέσματα από 1ης Ιανουαρίου 1986.

30. Όπως προανέφερα: 1) το άρθρο 73 του κανονισμού χορηγεί στον μισθωτό ή μη μισθωτό το δικαίωμα λήψεως οικογενειακών παροχών του κράτους απασχολήσεώς του για τα μέλη της οικογενείας του που κατοικούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, 2) όσον αφορά τους απασχολουμένους σε άλλο κράτος μέλος εκτός της Ισπανίας Ισπανούς εργαζομένους, τα μέλη της οικογενείας των οποίων κατοικούν στην Ισπανία, το εν λόγω δικαίωμα αναγνωρίζεται καθυστερημένα από την ημέρα επιτεύξεως της ενιαίας λύσεως, ήτοι από τις 15 Ιανουαρίου 1986.

31. Επομένως, το άρθρο 73, το οποίο δεν ίσχυε μέχρι την ημερομηνία αυτή για το ισπανικό έδαφος, άρχισε να ισχύει και για την Ισπανία.

32. Συμπερασματικώς, από την εν λόγω ημερομηνία οι Ισπανοί διέθεταν προθεσμία δύο ετών προκειμένου να ασκήσουν αγωγή, αξιώνοντας την καταβολή των καθυστερουμένων ποσών των οικογενειακών παροχών τους.

33. Αυτό ασφαλώς θα συνέβαινε εφόσον οι ισπανοί εργαζόμενοι ελάμβαναν γνώση των γεγεννημένων στις 15 Ιανουαρίου 1986 νέων δικαιωμάτων τους την ίδια ημέρα.

34. Αυτό είναι το πλέον ευαίσθητο σημείο της υποθέσεως, υπό την έννοια ότι το ανωτέρω δικαίωμα *διαπιστώθηκε* και, συνακόλουθα, περιήλθε σε γνώση των ενδιαφερομένων μόλις με τον κανονισμό 3427/89 και την απόφαση Yáñez-Campoy.

35. Μπορεί, υπό τις περιστάσεις αυτές, να γίνει δεκτό ότι τυγχάνει κατ' αναλογία εφαρμογής το άρθρο 94, παράγραφος 6, με αποτέλεσμα η προθεσμία των δύο ετών να αρχίζει να τρέχει όχι από 15 Ιανουαρίου 1986 αλλά *από την ημέρα από την οποία οι Ισπανοί ήσαν πράγματι σε θέση να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους;*

36. Για τη σαφήνεια των όσων εκθέτω, θεωρώ χρήσιμο να διακρίνω τις προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων αυτών στους κοινοτικούς υπηκόους, πλην των Ισπανών, αφενός, και στους Ισπανούς, αφετέρου.

A — *Η εφαρμογή του άρθρου 94, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 επί των κοινοτικών υπηκόων πλην των Ισπανών*

37. Λαμβάνω, καθ' υπόθεση, την περίπτωση υποβολής αιτήσεως για την καταβολή των καθυστερουμένων ποσών των οικογενειακών επιδομάτων, στηριζομένης όχι στο άρθρο 73 του κανονισμού 1408/71 όπως ήταν διατυπωμένο αρχικώς, αλλ' όπως αυτό προέκυπτε από το άρθρο 1 του τροποποιητικού κανονισμού 3427/89.

38. Το άρθρο 94, παράγραφος 6, του πρώτου κανονισμού, το οποίο υπάγεται στον «Τίτλο VII — Μεταβατικές και τελικές διατάξεις», δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μεταβατική διάταξη εφαρμοζόμενη στον κανονισμό 3427/89, ο οποίος περιλαμβάνει

επίσης μεταβατικές διατάξεις και δεν αναφέρεται καθ' οιονδήποτε τρόπο στο άρθρο αυτό [19]. Παρατηρώ ότι ο εν λόγω κανονισμός τροποποιεί ορισμένες μεταβατικές διατάξεις του κανονισμού 1408/71, όπως το άρθρο 94, παράγραφος 9, ενώ αφήνει ανέπαφο το άρθρο 94, παράγραφος 6. Το άρθρο αυτό δεν διέπει τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις του κανονισμού 1408/71 μέσω κανονισμών που προβλέπουν τα του ιδίου μεταβατικού καθεστώτος τους.

39. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να «επαναφέρεται εν ζωή» a priori το άρθρο 94, παράγραφος 6, προκειμένου να αποκατασταθούν, επί δύο έτη, δικαιώματα για τη λήψη οικογενειακών επιδομάτων επ' ευκαιρία *γεγεννημένων δυνάμει άλλου κανονισμού δικαιωμάτων*.

40. Εξάλλου, υπενθυμίζω ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το άρθρο 94, παράγραφος 6, του κανονισμού 1408/71 μπορεί να συνδυαστεί με τον κανονισμό 3427/89 και να γίνει συναφώς επίκλησή τους, δεν ισχύει αναλογικώς στην προκειμένη περίπτωση.

41. Πράγματι, το άρθρο 94, παράγραφος 6, προβλέπει ratione materiae προθεσμία δύο ετών για την υποβολή αιτήσεως αναθεωρήσεως εκκαθαρισθεισών προ της 1ης Οκτωβρίου 1972 συντάξεων (άρθρο 94, παράγραφος 5) ή αιτήσεως καταβολής των παροχών που μπορεί να αξιώσει ο ασφαλισμένος από 1ης Οκτωβρίου 1972 (άρθρο 94, παράγραφος 6), *δυνάμει νέων δικαιωμάτων αναγνωριζομένων με τον κανονισμό αυτό*.

42. Πάντως,

1) από την απόφαση Pinna I, όπως ερμηνεύθηκε με την απόφαση Pinna II, το σύστημα καταβολής των παροχών, όπως ορίζεται στο άρθρο 73 του κανονισμού 1408/71, γενικεύεται. Συνεπώς, το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 3427/89 *δεν οδηγεί στη γένεση νέων δικαιωμάτων* υπέρ των κοινοτικών υπηκόων. Οι τελευταίοι είχαν τη δυνατότητα, ακόμη και πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού, να επικαλεσθούν το άρθρο 73 (από τις 15 Ιανουαρίου 1986 όσοι απασχολούνται στο γαλλικό έδαφος [20] και από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1408/71 για τους υπολοίπους)·

2) ο κανονισμός αυτός δεν περιλαμβάνει παρεμφερείς διατάξεις με τις παραγράφους 4 και 6 του άρθρου 94 για τον απλό λόγο ότι δεν τροποποιεί τα ουσιαστικά δικαιώματα των ασφαλισμένων, οι οποίοι είχαν ήδη τη δυνατότητα να επικαλεστούν το άρθρο 73.

43. Επομένως, η συνοχή του συστήματος επιτάσσει τη μη πρόβλεψη με τον κανονισμό

19 — Βλ. συναφώς σημείο 16 των παρατηρήσεων της Γερμανικής Κυβερνήσεως.

20 — Βλ. τις προαναφερθείσες αποφάσεις Pinna I και Pinna II, σκέψεις 5 και 6.

3427/89 μεταβατικής διατάξεως παρεμφερούς προς εκείνη του άρθρου 94, παράγραφος 6.

Β — *Η εφαρμογή του άρθρου 94, παράγραφος 6, του κανονισμού 1408/71 στους Ισπανούς*

44. Όλη η δυσχέρεια έγκειται εν προκειμένω στο γεγονός ότι μόνον με την έναρξη ισχύος του κανονισμού 3427/89 (της 16 Νοεμβρίου 1989) και τη δημοσίευση της αποφάσεως Yáñez-Campoy οι Ισπανοί έλαβαν γνώση της δυνατότητάς τους να επικαλούνται το άρθρο 73 του κανονισμού 1408/71 *από τις 15 Ιανουαρίου 1986* και ότι ο κανονισμός 3427/89 δεν λαμβάνει υπόψη την ειδική κατάστασή τους.

45. Κατά την άποψή μου, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι Ισπανοί είχαν τη δυνατότητα (και όφειλαν) να συναγάγουν από την απόφαση Pinna I την ύπαρξη ενιαίας λύσεως ήδη από την εν λόγω ημερομηνία. Απαιτήθηκε η απόφαση Pinna II για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό. Επιπλέον, η ανωτέρω λύση έπρεπε, κατά το καταργηθέν άρθρο 99 του κανονισμού 1408/71, να περιβληθεί τον τύπο πράξεως του Συμβουλίου. Επομένως, από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 3427/89 (που αναφέρεται στο εν λόγω άρθρο [21]) απέκτησαν τη βεβαιότητα ότι είχαν τη δυνατότητα επικλήσεως του άρθρου 73 από τις 15 Ιανουαρίου 1986 [22].

46. Από 1ης Ιανουαρίου 1989, ημερομηνίας λήξεως της προβλεπομένης στο άρθρο 60 της πράξεως προσχωρήσεως μεταβατικής περιόδου, οι Ισπανοί μπορούν να επικαλούνται την εφαρμογή του άρθρου 73, *χωρίς, πάντως, να έχουν τη δυνατότητα αυτή αναδρομικώς από 15 Ιανουαρίου 1986.*

47. Έτσι, πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 3427/89, οι Ισπανοί δεν είχαν τη δυνατότητα επικλήσεως των ευεργετικών διατάξεων του άρθρου 73 *από τις 15 Ιανουαρίου 1986* και, συνακόλουθα, των μεταβατικών διατάξεων του κανονισμού 1408/71, από τις οποίες διέπεται το άρθρο αυτό. Υπό την έννοια αυτή, πριν από την εν λόγω ημερομηνία, ο εφεσείων της κυρίας δίκης δεν αξίωσε την καταβολή των οικογενειακών παροχών πέραν των καθυστερουμένων ποσών για χρονικό διάστημα έξι μηνών. Αγνοούσε ότι είχε τη δυνατότητα αναγωγής έως τις 15 Ιανουαρίου 1986.

48. Αφ' ής στιγμής οι Ισπανοί δεν είχαν τη δυνατότητα επικλήσεως του άρθρου 73 αναδρομικώς από 15 Ιανουαρίου 1986 πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 3427/89 [23], γεννώνται υπέρ αυτών *νέα δικαιώματα* με τον κανονισμό. Δεν θα ήταν, λοιπόν, θεμιτό να υπαχθούν αναλογικώς στις μεταβατικές διατάξεις στις οποίες υπάγονταν οι λοιποί κοινοτικοί υπήκοοι ήδη από την ημέρα ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 1408/71 ή από την ημερομηνία δημοσιεύσεως της αποφάσεως Pinna I;

21 — Πρώτη αιτιολογική σκέψη.

22 — Υπενθυμίζω ότι η απόφαση Yáñez-Campoy στηρίζεται αποκλειστικά στην απόφαση Pinna I και όχι στον κανονισμό 3427/89, για τον λόγο ότι ο τελευταίος εκδόθηκε ενόσω εκκρεμούσε η δίκη.

23 — Κατ' εφαρμογή του άρθρου 60, παράγραφος 1, της πράξεως προσχωρήσεως, από 1ης Ιανουαρίου 1989 (βλ. ανωτέρω, σημείο 46) ήταν δυνατή η επίκληση του άρθρου 73. Πάντως, οι Ισπανοί αγνοούσαν, μέχρις εκδόσεως του κανονισμού 3427/89, ότι το εν λόγω άρθρο εφαρμοζόταν αναδρομικώς από 15 Ιανουαρίου 1986.

49. Όπως προανέφερα, το προβλεπόμενο στο άρθρο 73 του κανονισμού 1408/71 δικαίωμα κατέστη κτήμα και των Ισπανών από την επίτευξη της ενιαίας λύσεως, *ήτοι ήδη από τις 15 Ιανουαρίου 1986.*

50. Πάντως, το δικαίωμα αυτό *διαπιστώθηκε ή έγινε γνωστό* μόνον με i) την έναρξη ισχύος από τις 16 Νοεμβρίου 1989 του κανονισμού 3427/89, ο οποίος επιτρέπει την εφαρμογή του άρθρου 73 από 15 Ιανουαρίου 1986 σε όλους ανεξαιρέτως τους κοινοτικούς υπηκόους ανεξαρτήτως ιθαγενείας, ii) την απόφαση Yáñez-Campoy, η οποία καθιερώνει το δικαίωμα των Ισπανών να υπάγονται στις ευεργετικές διατάξεις του άρθρου 73 από τις 15 Ιανουαρίου 1986.

51. Φορείς δικαιώματος από τις 15 Ιανουαρίου 1986, οι Ισπανοί μπορούσαν να διεκδικήσουν το δικαίωμα αυτό αναδρομικώς μόνον από τις 16 Νοεμβρίου 1989 το νωρίτερο.

52. Κατά την εν λόγω ημερομηνία, το άρθρο 94, παράγραφος 6, δεν ετύγχανε πλέον άμεσης εφαρμογής από 1ης Ιανουαρίου 1988, ήτοι δύο έτη μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1408/71 στο ισπανικό έδαφος.

53. Θα ετύγχανε εφαρμογής αν οι Ισπανοί γνώριζαν, ήδη από τις 15 Ιανουαρίου 1986, ότι είχαν τη δυνατότητα υπαγωγής τους στο άρθρο 73.

54. Διευκρίνισα ότι η μη πρόβλεψη με τον κανονισμό 3427/89 διατάξεως αντίστοιχης του άρθρου 94, παράγραφος 6, οφείλεται στο ότι ο κανονισμός δεν αναγνωρίζει νέα δικαιώματα και επικυρώνει προϋφιστάμενη κατάσταση. Πάντως, όσον αφορά τους Ισπανούς, καθιερώνει δικαίωμα αναδρομικότητας, το οποίο αυτοί αγνοούσαν προηγουμένως.

55. Υπό την έννοια αυτή, οι Ισπανοί θα ευρίσκονταν στην ίδια κατάσταση αν το δικαίωμα λήψεως των οικογενειακών παροχών *από 15 Ιανουαρίου 1986* στο κράτος απασχολήσεώς τους είχε *γεννηθεί* δυνάμει του κανονισμού 3427/89.

56. Δεδομένου ότι ο ανωτέρω κανονισμός δεν λαμβάνει υπόψη την ειδική κατάσταση των Ισπανών, θεωρώ ότι με τον κανονισμό 1408/71 καθιερώνεται ανάλογη συλλογιστική.

57. Όλοι οι κοινοτικοί υπήκοοι, πλην των εργαζομένων στη Γαλλία και Ισπανία, επωφελήθηκαν των οικογενειακών παροχών του κράτους απασχολήσεώς τους από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 1408/71 και διέθεταν προθεσμία δύο ετών, αρχόμενη από την ανωτέρω ημερομηνία, προκειμένου να αξιώσουν την καταβολή των καθυστερουμένων ποσών, χωρίς να είναι δυνατό να τους αντιταχθεί παραγραφή κατά το εθνικό δίκαιο. Όσον αφορά τις γαλλικές οικογενειακές παροχές, η απόφαση αριθ. 143 της διοικητικής επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων όρισε προθεσμία δύο ετών για την κίνηση της διαδικασίας καταβολής των καθυστε-

ρουμένων ποσών, προθεσμία η οποία άρχισε να τρέχει από 1ης Απριλίου 1990 [24].

58. Καθ' όμοιο τρόπο, οι Ισπανοί οφείλουν να κινήσουν τη διαδικασία καταβολής των αναδρομικών ποσών οικογενειακών επιδομάτων εντός προθεσμίας δύο ετών από την ημέρα κατά την οποία περιήλθε σε γνώση τους, ήτοι από τις 16 Νοεμβρίου 1989, η από 15 Ιανουαρίου 1986 αναδρομική εφαρμογή του άρθρου 73. Άλλως, οι Ισπανοί είναι κάτοχοι δικαιώματος, η πραγματοποίηση του οποίου είναι αδύνατη.

59. Εξάλλου, αυτή είναι η έννοια της αποφάσεως 145 της 27ης Ιουνίου 1990, της διοικητικής επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων, σχετικά με την καταβολή των αναδρομικών ποσών κοινωνικών παροχών που οφείλονται στους μη μισθωτούς εργαζομένους κατ' εφαρμογή των άρθρων 73 και 74 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 [25], η οποία προβλέπει με το άρθρο 3 αυτής ότι:

«Όσον αφορά τη χορήγηση των αναδρομικών ποσών οικογενειακών παροχών, αν η αίτηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 υποβληθεί εντός διετούς προθεσμίας από τις 16 Νοεμβρίου 1986, τα δικαιώματα που γεννώνται δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) 3427/89 αποκτώνται χωρίς να είναι δυνατό να αντιταχθούν στους ενδιαφερομένους οι διατάξεις της νομοθεσίας κράτους μέλους περί εκπτώσεως ή παραγραφής των δικαιωμάτων.»

60. Η εν λόγω δυνατότητα της κατά κάποιο τρόπο «επαναφοράς εν ζωή» του άρθρου 94, παράγραφος 6, του κανονισμού 1408/71, νομίζω ότι έχει διπλό έρεισμα.

61. Η πρακτική αποτελεσματικότητα της αναδρομικότητας επιτάσσει ο ασφαλισμένος να έχει τη δυνατότητα να κινήσει τη σχετική διαδικασία εντός επαρκούς προθεσμίας.

62. Η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων επιτάσσει τα ίδια κοινωνικά πλεονεκτήματα να χορηγούνται σε όλους τους κοινοτικούς υπηκόους υπό τις αυτές προϋποθέσεις ανεξαρτήτως ιθαγενείας. Αυτή ήταν ήδη η έννοια της αποφάσεως Pinna I. Αυτή είναι επίσης η έννοια του κανονισμού 3427/89, ο οποίος δεν διακρίνει μεταξύ των εργαζομένων.

63. Συνεπώς, η προθεσμία δύο ετών εντός της οποίας είναι εφικτή η επίκληση της αναδρομικότητας από τη γένεση του δικαιώματος στις 15 Ιανουαρίου 1986 υπερέχει της προβλεπομένης από το εθνικό δίκαιο διαδικασίας για την καταβολή των επιδομάτων που δεν προβλέπει προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να κινηθεί η σχετική διαδικασία, αλλά περιορίζει την αναδρομικότητα της αιτήσεως στους έξι μήνες.

24 — Απόφαση αριθ. 143, της 9ης Απριλίου 1990, σχετικά με την πληρωμή των αναδρομικών ποσών των γαλλικών οικογενειακών παροχών που οφείλονται στους μισθωτούς εργαζομένους κατ' εφαρμογή των άρθρων 73 και 74 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 (ΕΕ 1990, C 252, σ. 10).

25 — Ανωτέρω υποσημείωση 8.

64. Συμπερασματικώς, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει την ακόλουθη απάντηση:

«Το κοινοτικό δίκαιο, και ειδικότερα το άρθρο 94, παράγραφος 6, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, απαγορεύει την εφαρμογή κανόνα του εθνικού δικαίου, όπως αυτός του άρθρου 9, παράγραφος 2, του Bundeskindergeldgesetz, ο οποίος περιορίζει στους έξι μήνες την αναδρομικότητα αιτήσεως για τη χορήγηση οικογενειακών παροχών που υπέβαλε εργαζόμενος εγκατεστημένος στη Γερμανία, τα τέκνα του οποίου διαμένουν στο ισπανικό έδαφος, εφόσον ο ενδιαφερόμενος θεμελίωσε την αίτησή του στον κανονισμό (ΕΟΚ) 3427/89 του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 1989, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, και του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71, την υπέβαλε πριν από τις 16 Νοεμβρίου 1991, το δικαίωμα λήψεως των εν λόγω παροχών τού αναγνωρίστηκε από τις 15 Ιανουαρίου 1986 και έλαβε γνώση της αναδρομικότητας μόνον μέσω του κανονισμού (ΕΟΚ) 3427/89.»